

FAGLÆRTE MED GYMNASIAL BAGGRUND

Rapporten er støttet af Danske Gymnasier og GL.

Udarbejdet af:

Signe Koch, seniorøkonom

Kristian Thor Jakobsen, underdirektør

Lærke Dyrby Kloch, projektassistent

Marts 2024

Tænketanken DEA

Fiolstræde 44

1171 København K

www.dea.nu

Indhold

Baggrund	6
Hovedkonklusioner	8
Implikationer	10
Knap hver fjerde faglært har en gymnasial baggrund	12
Hvem har tjent mest samlet set, når de når tredive?	16
Data og metode	23
Litteraturliste	25
Bilag 27	

01

Baggrund

Baggrund

Valg af ungdomsuddannelse er et af de allerførste uddannelsesvalg, som en ung skal foretage. Og over en længere periode har valget for flere og flere unge været rettet mod de gymnasiale uddannelser. Med erhvervsuddannelsesreformen fra 2015 blev der sat nogle klare mål for bl.a. optaget på erhvervsuddannelserne. Her var målsætningen, at 30 pct. af en grundskoleårgang skulle vælge en erhvervsuddannelse umiddelbart efter grundskolen.

Erhvervsuddannelserne kæmper dog med en lav søgning blandt unge, der kommer direkte fra grundskolen. I 2022 søgte 20,0 pct. af de unge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, mens det i 2023 var faldet til 19,4 pct. Mange unge oplever gymnasiet som det sikre valg og vælger at gå denne vej, selvom de måske efterfølgende vælger en erhvervskompetencegivende uddannelse, der ikke kræver en studentereksamen (DEA, 2018).

En del studenter fra de gymnasiale uddannelser vælger dog at starte på en erhvervsuddannelse efter deres gymnasiale uddannelse, og denne senere søgning mod erhvervsuddannelser kan derved være med til at modvirke den lavere søgning blandt de helt unge. Men det kan så også lægge op til spørgsmålet om, om de unge så skulle have valgt erhvervsuddannelsen med det samme efter grundskolen frem for først at tage forbi de gymnasiale uddannelser.

Det undersøgte DEA i 2020, hvor den ene konklusion var, at en del af de faglærte, der havde taget en gymnasial uddannelse først, haltede efter indkomstmæssigt ift. faglærte, der havde taget den mere direkte vej, når deres samlede indkomst frem til slutningen af tyverne blev sammenlignet (DEA, 2020). Analysen viste også via interviews med en række unge, at de unge faglærte med gymnasial baggrund ikke ville have været deres gymnasiale uddannelse foruden, og at en del af dem tænkte, at de havde taget en del ting med sig fra denne uddannelse.

En anden analyse viste, at det i høj grad er unge, der først har taget enten en hf- eller en hhx-uddannelse, der efterfølgende vælger at starte på en erhvervsuddannelse (DEA, 2021). Og de har typisk også et mindre frafald på erhvervsuddannelserne end dem, der starter med udelukkende grundskolen som udgangspunkt.

I den forrige analyse, der så på indkomstudviklingen for faglærte med og uden gymnasial baggrund, var det dog kun muligt at følge de unge frem til slutningen af tyverne. Og derfor udspringer denne analyse af et ønske om at se på, hvordan indkomsten udvikler sig, når de unge når ind i trediverne. Derved er det muligt at danne sig et bedre overblik over, hvordan indkomsten for faglærte udvikler sig, når vi inddeler dem efter deres gymnasiale baggrund samt hovedområde inden for erhvervsuddannelserne. Samtidig bliver analysen nu suppleret med, hvordan faglærte med forskellige gymnasiale uddannelser bag sig har klaret sig indkomstmæssigt ift. faglærte uden gymnasial baggrund.

02

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

- 24 pct. af de faglærte, der blev færdiguddannet i 2021, havde tidligere taget en gymnasial uddannelse. Den største andel var inden for kontor, handel og forretningsservice med 45 pct.
- Samlet set har faglærte henholdsvis med og uden gymnasial baggrund tjent stort det samme som 35-årig, hvor det frem til dette tidspunkt ellers har været faglærte uden gymnasial baggrund, der har tjent mest.
- Der er stor forskel på indkomsten blandt faglærte hhv. med og uden gymnasial baggrund, når vi opdeler efter hovedområder. Faglærte inden for kontor, handel og forretningsservice med gymnasial baggrund har fx tjent 720.000 kr. mere, når de er fyldt 35 år, sammenlignet med faglærte uden gymnasial baggrund. Denne forskel bliver dog reduceret til ca. 470.000 kr., hvis der bliver taget højde for øvrige forskelle mellem faglærte med og uden gymnasial baggrund, fx at faglærte med gymnasial baggrund har et højere karaktersnit fra grundskolen.
- Omvendt har faglærte inden for fødevarer, jordbrug og oplevelser og teknik, byggeri og transport og uden gymnasial baggrund har som 35-årige tjent 525.000-550.000 kr. mere samlet set, sammenlignet med faglærte inden for samme områder med gymnasial baggrund.
- Hvis faglærte med gymnasial baggrund bliver opdelt efter deres gymnasiale retning, er det faglærte med en hhx, der tjener mest ift. faglærte uden gymnasial baggrund. Det er især inden for kontor og handel, at dem med en hhx har en højere samlet indkomst, sammenlignet med faglærte uden gymnasial baggrund. Også når der er taget højde for, at faglærte med gymnasial baggrund har en forventet højere indkomst i kraft bl.a. deres højere karaktersnit fra grundskolen. Kvindelige faglærte med en stx bag sig har en højere forventet indkomst end faglærte uden gymnasial baggrund, når vi ser på det merkantile område.

03

Implikationer

Implikationer

Ungdomsuddannelsesområdet har i de senere år gennemgået en række reformer for at få flere unge til at vælge erhvervsuddannelsesvejen, bl.a. "Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser" fra 2014. På trods af indsatserne har det vist sig at være svært at få de unge til i højere grad at vælge en erhvervsuddannelse lige efter grundskolen.

Langt den største andel af de unge vælger stadig en gymnasieuddannelse, og dem, der efter gymnasiet også tager en erhvervsuddannelse, fastslår, at de ville tage begge uddannelser igen, hvis de skulle vælge igen efter grundskolen. På den ene side er det derfor oplagt at se på, om nogle af de unge, der har været fagligt udfordrede gennem hele deres gymnasiale uddannelse, og efterfølgende starter på en erhvervsuddannelse, har de rette tilbud i dag. Fx har Reformkommissionen foreslået at indføre en ny ungdomsuddannelse – hpx – hvor der skal indgå mere praktisk undervisning og mindre teori (Reformkommissionen, 2023).

På den anden side er det også vigtigt at hæfte sig ved, at nogle af de unge, der starter på en erhvervsuddannelse efter at have gennemført en gymnasial uddannelse, giver udtryk for, at de ikke ville have været deres gymnasiale uddannelse foruden. Og at de formentlig ikke ville være startet på en erhvervsuddannelse umiddelbart efter grundskolen, hvis de ikke kunne have startet på deres gymnasiale uddannelse. I lyset af resultaterne fra denne analyse kan der måske tænkes i retning af et mere fleksibelt system, så overgangene i ungdomsuddannelsessystemet ikke udgør en barriere for de unge ift. deres uddannelsesvalg. Fx via merit, hvor det er relevant fagligt set.

I 2021 fik Studievalg Danmark også udvidet uddannelsesområdet, som centrene skulle vejlede gymnasieelever om, til også at omfatte erhvervsuddannelser. Dette virker igen nærliggende, når man betragter resultaterne fra bl.a. denne analyse, hvor fx en betragtelig andel af dem, der starter på en erhvervsuddannelse inden for særligt det merkantile område, i dag allerede har en gymnasial uddannelse. Og igen er det i hvert fald vigtigt at se på, hvad der i givet fald er disse unges uddannelsesalternativ, hvis de ikke skal vælge at starte på en erhvervsuddannelse efter deres gymnasiale uddannelse. Altså om de i så fald overhovedet ville starte på en erhvervskompetencegivende uddannelse.

04

**Knap hver fjerde faglært har en
gymnasial baggrund**

Knap hver fjerde faglært har en gymnasial baggrund

Andelen af erhvervsuddannede, der har gennemført en gymnasial uddannelse inden, har ligget forholdsvis stabilt på 22-24 pct. Det er særligt elever inden for kontor, handel og forretningsservice, der har en gymnasial baggrund. Andelen stiger her fra 41 pct. i 2018 til 45 pct. i 2021. Unge inden for omsorg, sundhed og pædagogik er med ca. 15 pct. den gruppe, hvor færrest har en gymnasial baggrund. Omtrent 17 pct. af de unge inden for teknik, byggeri og transport har en gymnasial baggrund, mens det samme gør sig gældende for ca. 21 pct. inden for fødevarer, jordbrug og oplevelser.

Tabel 1 // Antal personer, der opnår en erhvervsuddannelse, fordelt på, om de har en gymnasial uddannelse med sig, 2018-2021

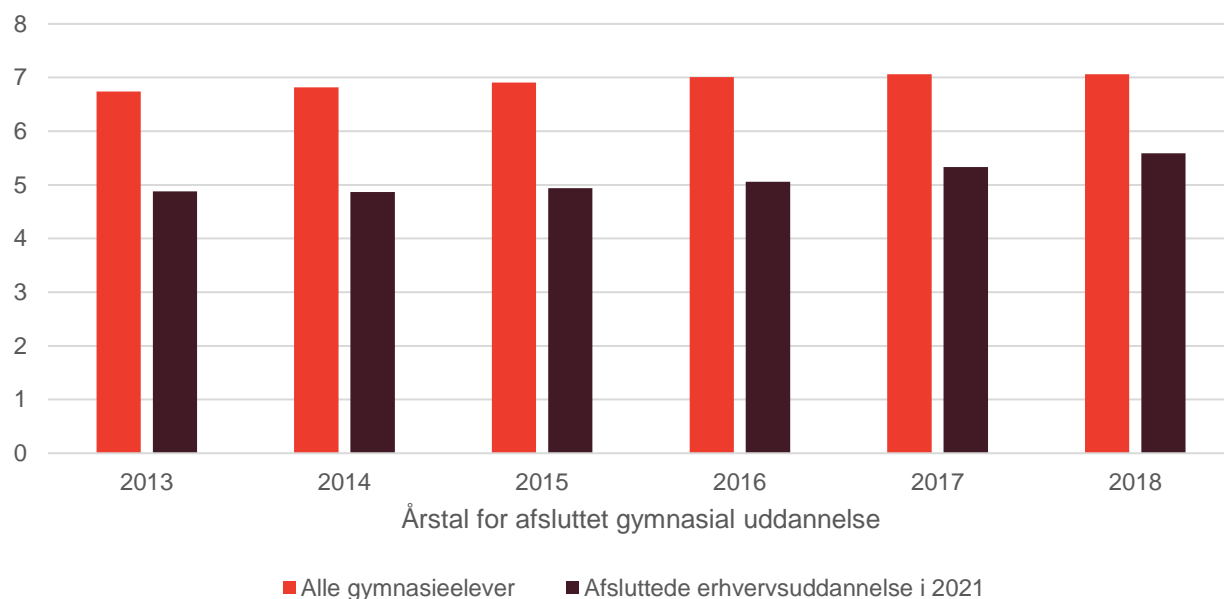
	2018			2019			2020			2021		
	Uden gym.	Med gym.	Andel	Uden gym.	Med gym.	Andel	Uden gym.	Med gym.	Andel	Uden gym.	Med gym.	Andel
Fødevarer, jordbrug og oplevelser	2.191	577	21 %	2.041	578	22 %	1.925	471	20 %	2.010	565	22 %
Kontor, handel og forretningsservice	3.050	2.101	41 %	2.778	2.089	43 %	2.466	1.975	44 %	2.637	2.149	45 %
Omsorg, sundhed og pædagogik	2.239	408	15 %	1.740	302	15 %	2.163	377	15 %	2.279	359	14 %
Teknik, byggeri og transport	6.057	1.238	17 %	5.875	1.373	19 %	6.285	1.214	16 %	6.938	1.326	16 %
Øvrige	1.809	32	2 %	1.226	66	5 %	1.318	34	3 %	2.994	33	1 %
I alt	15.346	4.356	22 %	13.660	4.408	24 %	14.157	4.071	22 %	16.858	4.432	21 %

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: I den resterende analyse bliver der set bort fra faglærte, der tilhører "Øvrige"-gruppen, grundet de meget få fra denne gruppe med gymnasial baggrund. Se samme tabel uden "Øvrige"-kategorien i bilaget.

De studenter, der senere tager en erhvervsuddannelse, har i gennemsnit opnået et karaktersnit i gymnasiet, der er to karakterpoint lavere end landsgennemsnittet. Landsgennemsnittet ligger på omtrent 7 i hele perioden, mens studenterne, der senere tager en erhvervsuddannelse, ligger på ca. 5. Der er dog en stigende tendens for begge karaktersnit, hvor landsgennemsnittet er steget 0,3 karakterpoint, mens de faglærtes gennemsnit er steget 0,7. Forskellen er derfor faldet en smule fra 1,9 til 1,5 karakterpoint.

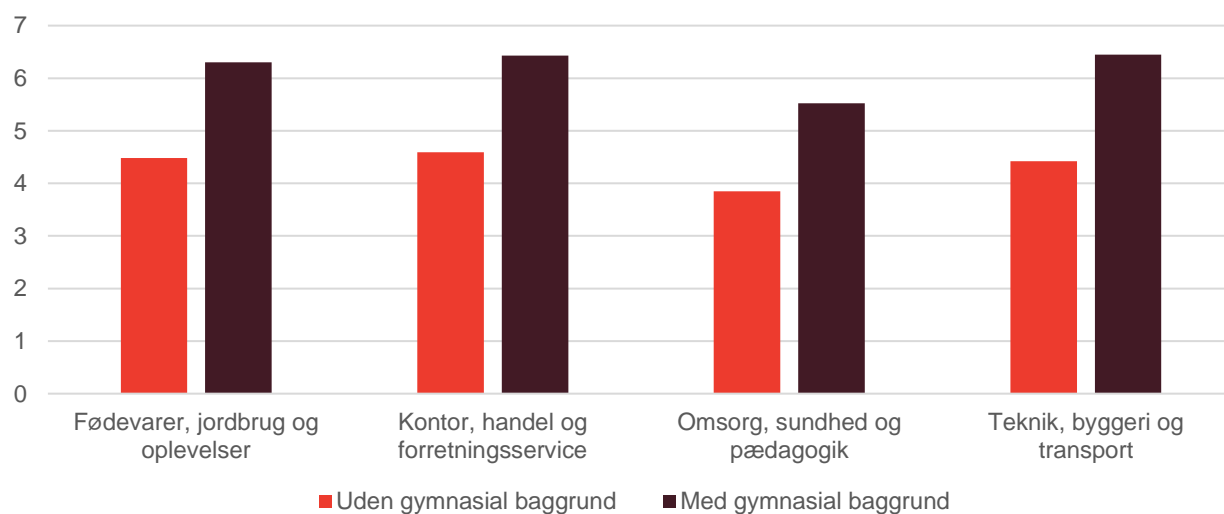
Figur 1 // Gymnasial karaktersnit blandt unge, der afsluttede en erhvervsuddannelse i 2021 sammenlignet med alle unge, der afsluttede en gymnasial uddannelse det pågældende år



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

De faglærte, der har taget en gymnasial uddannelse, har opnået et karaktersnit fra afgangsprøverne i 9. klasse, som er 1,8 karakterpoint højere end for de faglærte uden en gymnasial baggrund, jf. figur 2. Forskellen er størst inden for teknik, byggeri og transport, hvor eleverne med gymnasial baggrund har klaret sig 2 karakterpoint bedre i afgangsprøverne, mens der er mindst forskel – 1,7 karakterpoint – inden for omsorg, sundhed og pædagogik.

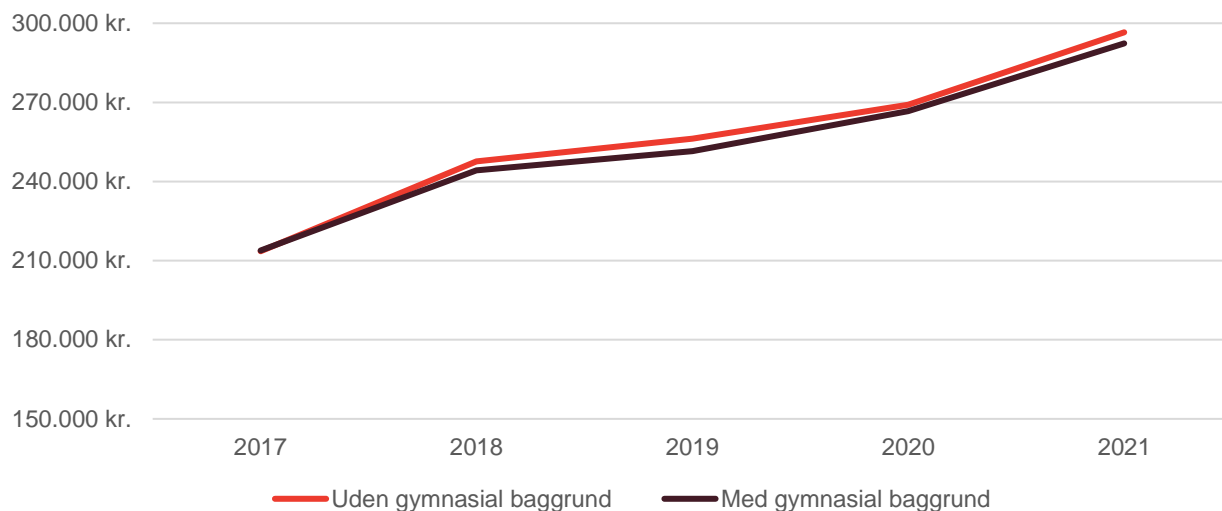
Figur 2 // Karaktersnit fra afgangsprøverne i 9. klasse i dansk og matematik, 30-årige i 2021



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Der er ikke stor forskel på de gennemsnitlige årlige indkomster for unge faglærte hhv. med og uden en gymnasial uddannelse, jf. figur 3. Faglærte uden en gymnasial uddannelse tjener 2.500-5.000 kr. mere om året i de første fem år efter fuldført erhvervsuddannelse.

Figur 3 // Gennemsnitlig årlig indkomst for unge under 30, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse i 2017

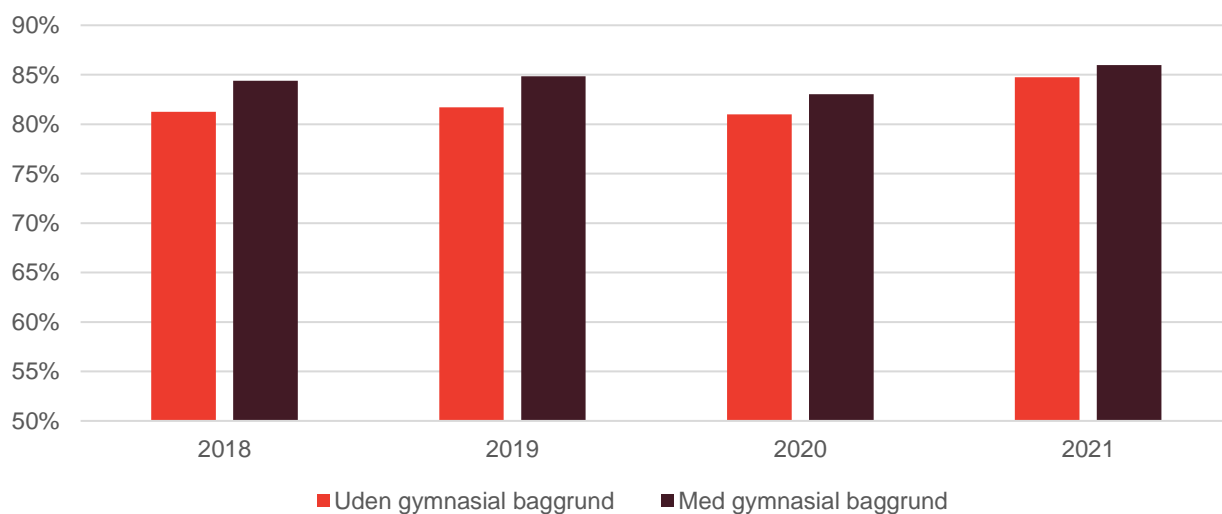


Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Indkomsten er opgjort ved personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

Unge faglærte med en gymnasial baggrund er i lidt højere grad i beskæftigelse efter endt uddannelse. Året efter endt uddannelse det 84 pct. og 81 pct. af de faglærte hhv. med og uden en gymnasial uddannelse, der er i beskæftigelse, jf. figur 4. Forskellen falder dog over tid, da det samme gør sig gældende for hhv. 86 og 85 pct. fire år efter færdiggjort uddannelse.

Figur 4 // Andel i beskæftigelse blandt unge, der har færdiggjort en erhvervsuddannelse i 2017



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Andelen i beskæftigelse er bestemt ud den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS) og ser på andelen i beskæftigelse blandt alle, inklusive personer, der er registreret som værende fx under uddannelse i RAS.

05

Hvem har tjent mest samlet set, når de når trediveerne?

Hvem har tjent mest samlet set, når de når trediveerne?

Indtil nu har fokus været på alle unge under 30, der færdiggør deres erhvervsuddannelse et givent år, og vi har bl.a. set på deres indkomst og beskæftigelse i årene efter deres færdiggjorte erhvervsuddannelse. Her kan det dog være svært at sammenligne unge med og uden en gymnasial uddannelse inden deres erhvervsuddannelse, da de to grupper fx har en noget forskellig gennemsnitsalder, når de færdiggør deres erhvervsuddannelse.

Derfor fokuserer vi nu på en årgang af unge, der, inden de har en given alder, har færdiggjort en erhvervsuddannelse. Årgangene opdeler vi også efter, om de har en gymnasial uddannelse foruden deres erhvervsuddannelse. Og vi følger så disse gruppers akkumulerede indkomster, fra de fylder 15 år og frem. Dvs. at vi summerer den gennemsnitlige årsindkomst for de to grupper af faglærte for hvert år siden deres 15. år.

På den måde kan vi bedre danne os et overblik over, hvordan indkomstprofilen ser ud blandt unge med en erhvervsuddannelse, alt efter om de også har en gymnasial uddannelse eller ej, uden at tage højde for, at de to grupper kan være forskellige steder i deres uddannelses- og erhvervskarriere, når de færdiggør deres erhvervsuddannelse.

Andelen af hhv. 25-, 30- og 35-årige med en erhvervsuddannelse i 2021, der har en gymnasial baggrund, ligger på ca. 20 pct., jf. tabel 2. Vi ser, at andelen med en erhvervsuddannelse, som tidligere har gennemført en gymnasial uddannelse, ligger stort set på samme niveau for de tre årgange. Der er omkring 4.500 færre erhvervsuddannede blandt de 25-årige sammenlignet med de ældre årgange.

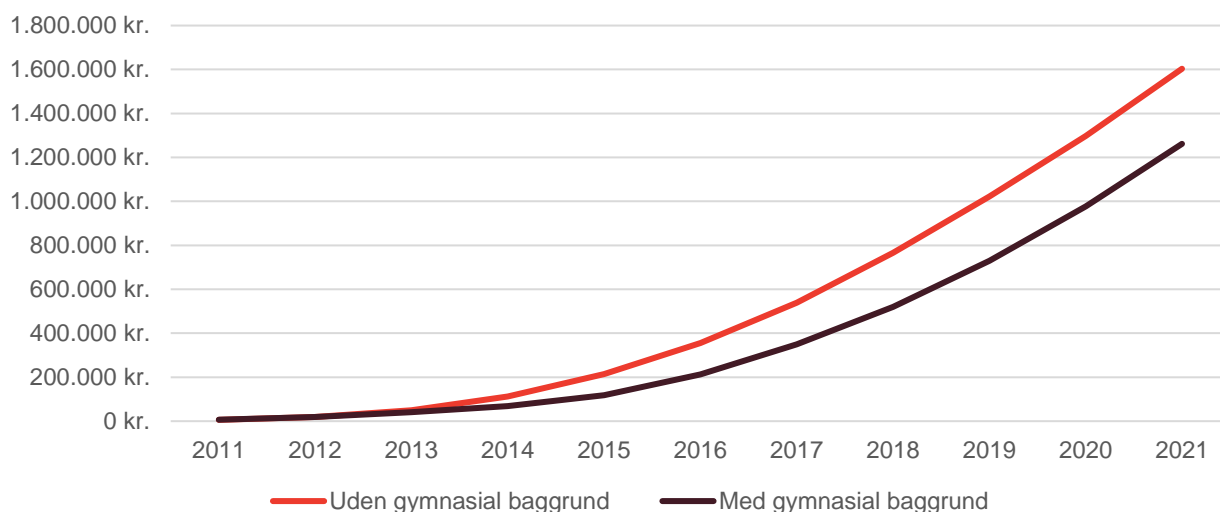
Tabel 2 // Antal med en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse for forskellige aldersgrupper og andel, der har en gymnasial uddannelse med sig, 2021

	25 år		30 år		35 år	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Uden gymnasial baggrund	9.904	79 %	13.877	81 %	14.044	81 %
Med gymnasial baggrund	2.651	21 %	3.287	19 %	3.194	19 %
I alt	12.555	100 %	17.164	100 %	17.238	100 %

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

De faglærte uden en gymnasial uddannelse har samlet set tjent mere, når de når 25-årsalderen, når vi ser på deres samlede indkomst hen over årene, jf. figur 5. Faglærte med en gymnasial baggrund har tjent ca. 340.000 kr. mindre end faglærte uden gymnasial baggrund, når de er 25 år.

Figur 5 // Gennemsnitlig akkumuleret indkomst for faglærte 25-årige hhv. med og uden en gymnasial uddannelse, 2021

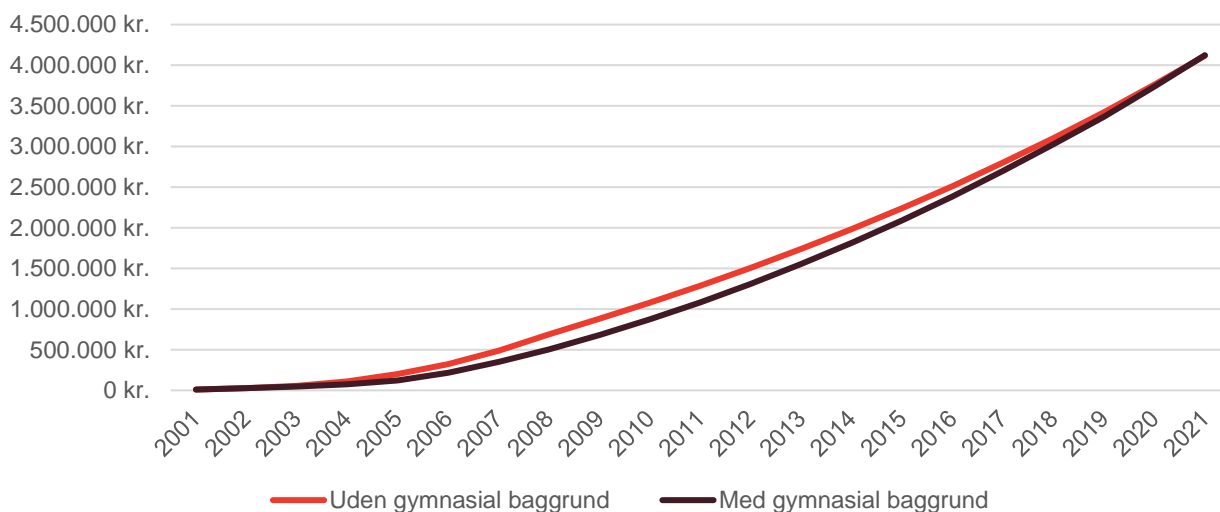


Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Indkomsten er opgjort som personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

Ser man på den akkumulerede indkomst for de 35-årige, ligger de faglærte med en gymnasial baggrund på niveau med de øvrige faglærte i 35-årsalderen, jf. figur 6. Så frem til at de to grupper er ca. i midten af tyverne, tjener gruppen af faglærte uden gymnasial uddannelse mest, da mange af dem er færdige med deres uddannelse, mens gruppen af faglærte med gymnasial baggrund stadig er under uddannelse. Men når vi når frem til, at de er i trediverne, tjener de faglærte med gymnasial baggrund nu mest, og derfor bliver forskellen i den akkumulerede indkomst mindre og mindre for til sidst at blive udjævnet helt. Dette betyder, at efter midten af trediverne vil faglærte med gymnasial baggrund have en højere samlet livsindkomst sammenlignet med faglærte uden gymnasial baggrund.

Figur 6 // Gennemsnitlig akkumuleret indkomst for faglærte 35-årige hhv. med og uden en gymnasial uddannelse, 2021



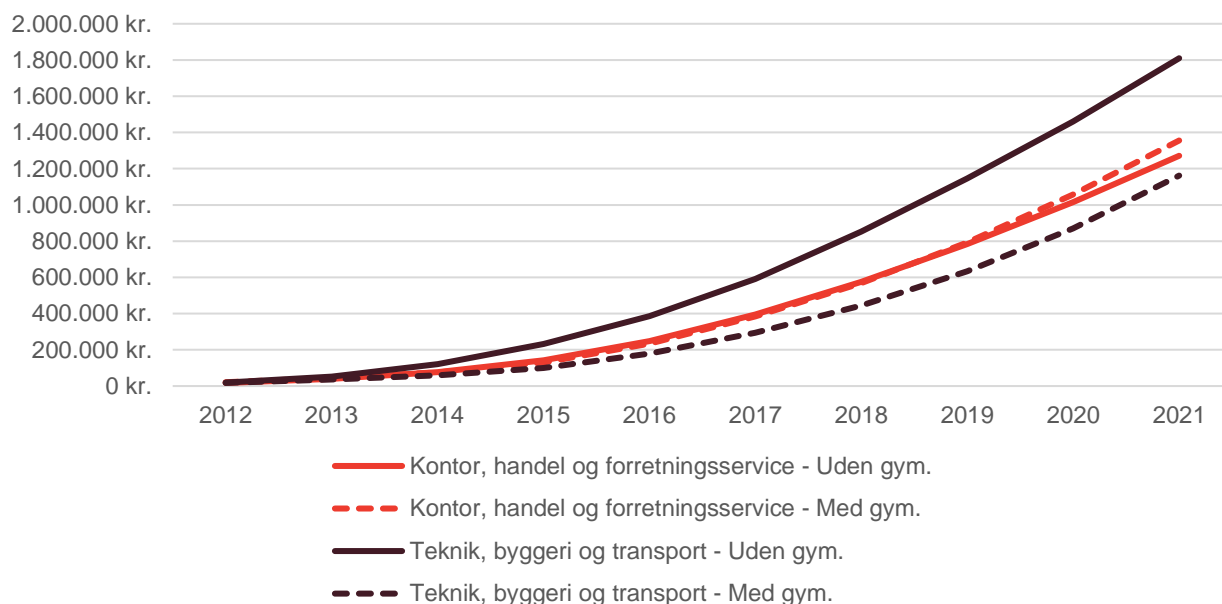
Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Indkomsten er opgjort som personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

Der er dog stor forskel på, hvordan indkomsten udvikler sig blandt faglærte hhv. med og uden en gymnasial baggrund, hvis de bliver opdelt efter deres hovedområde på erhvervsuddannelserne. Faglærte med en uddannelse inden for kontor, handel og forretningsservice og en gymnasial baggrund har fx allerede samlet set tjent mere som 23-årige og har en akkumuleret indkomst, der er ca. 84.000 kr. højere, når de er 25 år, jf. figur 7. Så når vi ser på hele gruppen af faglærte opdelt efter deres gymnasiale baggrund, har de to grupper tjent nogenlunde det samme samlet set, når de når til et sted tredive, mens det allerede er sket i starten af tyverne for faglærte inden for kontor, handel og forretningsservice.

Inden for teknik, byggeri og transport ser det modsatte ud til være gældende. Her stiger forskellen i den samlede indkomst støt hen over årene ift. faglærte uden gymnasial baggrund. Så her tjener gruppen af faglærte uden gymnasial uddannelse altså mere i hvert år sammenlignet med gruppen af faglærte med gymnasial baggrund. Det betyder, at faglærte uden gymnasial baggrund har tjent i omegnen af 650.000 kr. mere, når de er 25 år, sammenlignet med faglærte med gymnasial baggrund inden for samme område.

Figur 7 // Gennemsnitlig akkumuleret indkomst for faglærte 25-årige hhv. med og uden en gymnasial uddannelse, fordelt på hovedområde, 2021



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

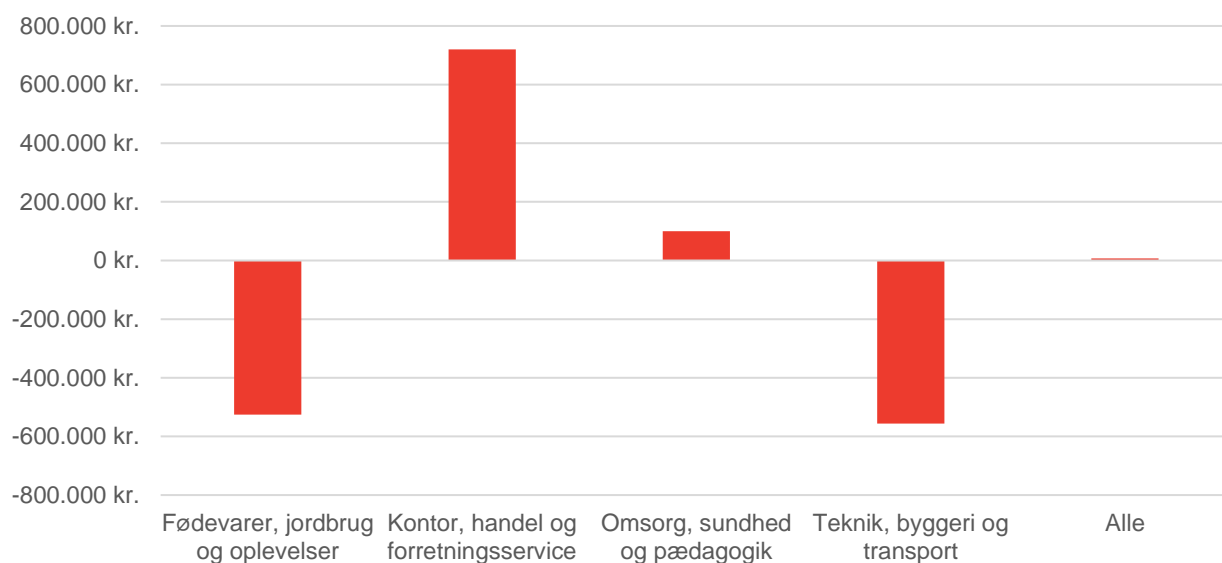
Anm.: Indkomsten er opgjort som personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

Det samme billede gør sig gældende, når man kigger på deres samlede indkomst som 35-årige. Det gælder især for faglærte inden for kontor, handel og forretningsservice, hvor dem med gymnasial baggrund har tjent mere samlet set – ca. 720.000 kr. mere – end dem uden en gymnasial baggrund, jf. figur 8. Der er også en positiv forskel på 100.000 kr. inden for omsorg, sundhed og pædagogik.

Det er dog ikke inden for alle fagretninger, at faglærte med gymnasial baggrund har tjent mere samlet set. Inden for fødevarer, jordbrug og oplevelser samt teknik, byggeri og transport har unge med en gymnasial baggrund opnået en akkumuleret indkomst, der er hhv. 525.000 og 556.000 kr. lavere, når de er 35 år.

Samlet set er den gennemsnitlige akkumulerede indkomst ens for de to grupper af faglærte, hvis de ikke bliver opdelt efter hovedområder.

Figur 8 // Forskellen i gennemsnitlig akkumuleret indkomst for 35-årige faglærte med gymnasial baggrund relativt til uden en gymnasial uddannelse, fordelt på hovedområde, 2021



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Indkomsten er opgjort som personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

Indkomstforskellene mellem dem, der hhv. har og ikke har en gymnasial uddannelse, kan dog skyldes andre bagvedliggende faktorer hos de to grupper af unge. Vi så fx tidligere, at faglærte, der har en gymnasial baggrund, fx har et højere karaktersnit fra grundskolen. Samtidig er der en overordnet tendens til, at personer med et højere grundskolesnit også har et højere indkomstniveau senere hen i livet.

Derfor vil fx en del af den højere indkomst, som faglærte med gymnasial baggrund på det merkantile område har, alt andet lige være forklaret med det højere karaktersnit fra grundskolen. Ud over karaktererne fra grundskolen tager vi også højde for forskelle i forældrenes uddannelsesbaggrund. Derved sammenligner vi de to grupper, men hvor vi har fjernet de forskelle i indkomst, der kan tilskrives, at den ene gruppe fx har et højere karaktersnit fra grundskolen end den anden gruppe. Så hvis der stadig er en indkomstforskel mellem de to grupper efter dette, er det altså ikke drevet af fx forskelle i karaktersnit eller forældres uddannelsesniveau mellem de to grupper.

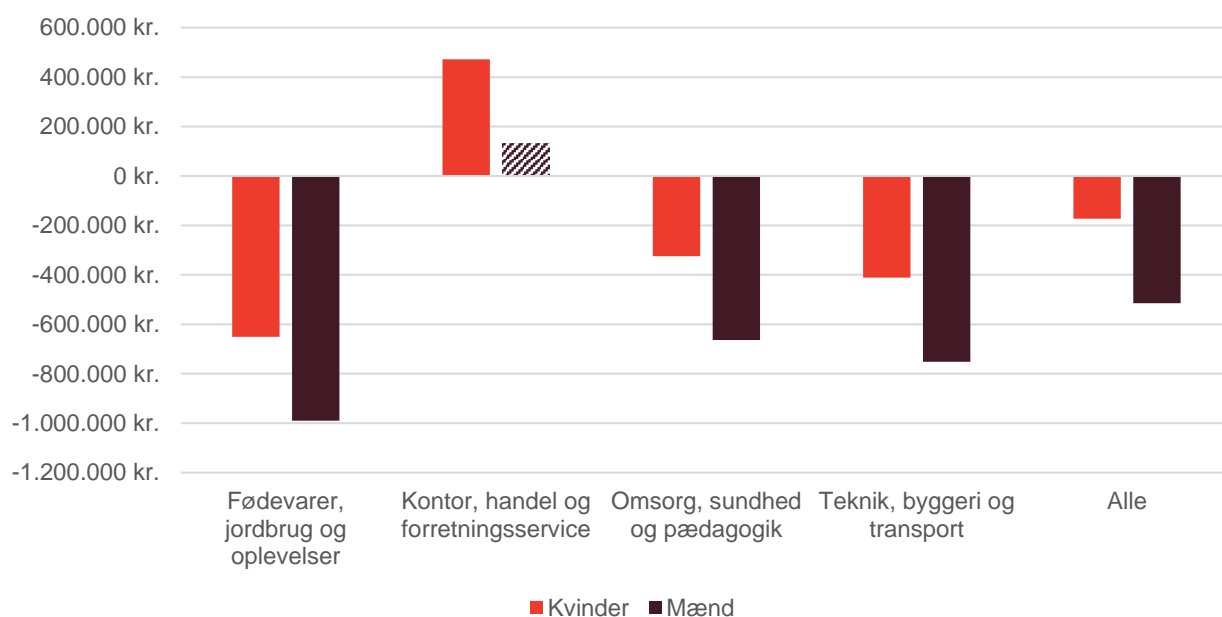
Når vi gør dette, er det kun inden for kontor, handel og forretningsservice, at der er en positiv sammenhæng mellem at have gennemført en gymnasial uddannelse og den akkumulerede indkomst som 35-årig. Den positive forskel er dog væsentligt mindre og faktisk kun signifikant for kvinderne, hvor den er faldet til ca. 470.000 kr., jf. figur 9. Dette sker, da gruppen af faglærte med gymnasial baggrund bl.a. har et væsentligt højere karaktersnit fra grundskolen, hvilket alt andet lige gør, at deres indkomst forventeligt ligger højere end

den anden gruppes. Og når vi tager højde for denne forskel, reducerer det alt andet lige forskellen i indkomst mellem de to grupper.

Og når der er korrigeret for bl.a. det højere karaktersnit blandt faglærte med gymnasial baggrund, trækker gruppen af faglærte uden gymnasial baggrund altså fra indkomstmæssigt på de tre andre hovedområder.

Der er dog tegn på, at indkomstforskellen mellem de to grupper bliver mindre over tid, når vi ser på faglærte inden for omsorg, sundhed og pædagogik samt teknik, byggeri og transport.¹

Figur 9 // Estimerede forskelle i gennemsnitlig akkumuleret indkomst for faglærte 35-årige med gymnasial baggrund relativt til uden en gymnasial uddannelse, fordelt på hovedområde, 2021



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Skraverede søjler indikerer, at forskellen ikke er signifikant. Indkomsten er opgjort som personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

Hvis vi betragter de faglærte med gymnasial baggrund ud fra deres gymnasiale uddannelse frem for deres erhvervsuddannelses hovedområde, tjener kvindelige faglærte med en hhx bag sig mere end faglærte uden gymnasial baggrund, når vi tager højde for forskelle i bl.a. grundskolekarakterer, jf. Figur 10.² Kvindelige faglærte med en stx-baggrund tjener stort set det samme som faglærte uden gymnasial baggrund, mens de resterende faglærte med gymnasial baggrund tjener mindre.

Den positive sammenhæng inden for kontor, handel og forretningsservice er især drevet af, at der er en stor og positiv sammenhæng med det at have gennemført en studentereksamen på hhx, jf. figur 10. Faglærte inden for dette område, der har en hhx, tjener 635.000 kr. og 480.000 kr. mere sammenlignet med en faglært

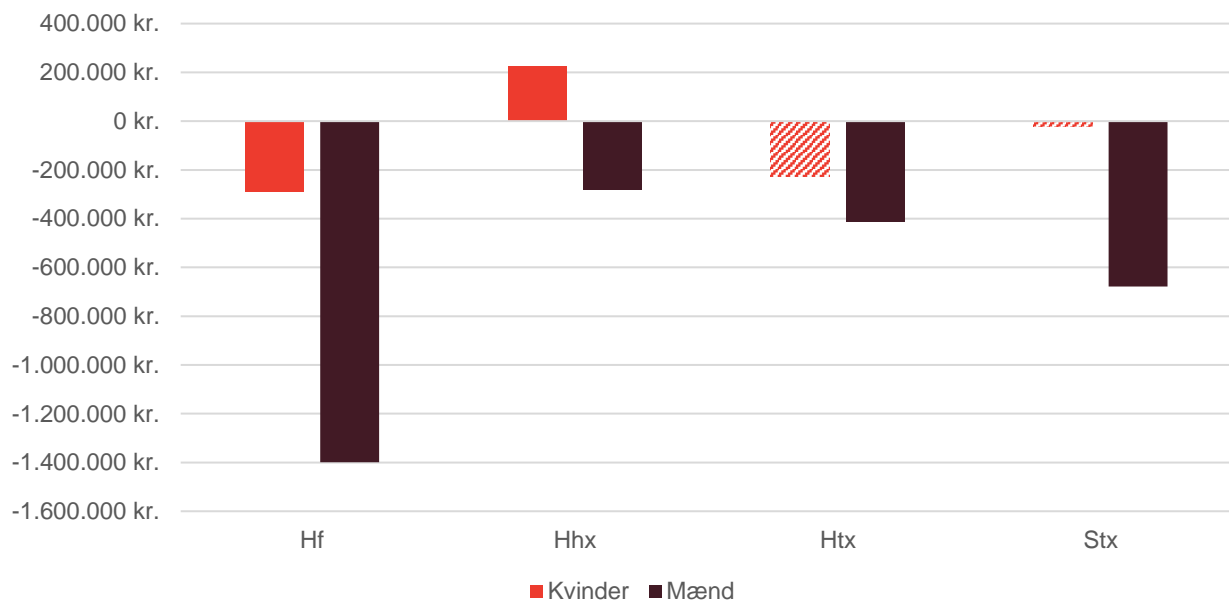
¹ Indkomstforskellen mellem de to grupper er nemlig større, når vi ser på forskellen som 30-årige (se bilaget).

² Faglærte med en hhx udgør 44 pct. af alle faglærte med gymnasial baggrund, mens faglærte med en stx udgør 28 pct. og 21 pct. har en hf.

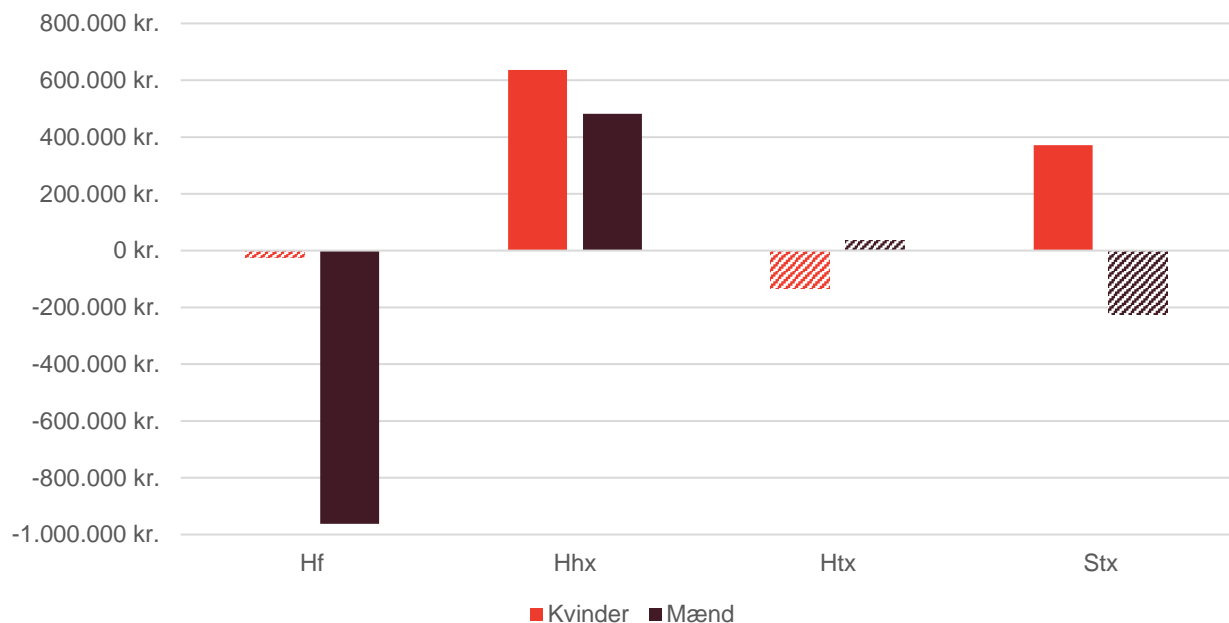
uden gymnasial baggrund, afhængigt af om der er tale om hhv. en kvinde eller en mand. For kvinderne er der også en signifikant positiv sammenhæng ved at tage en stx før sin erhvervsuddannelse, sammenlignet med uden.

Figur 10 // Estimerede forskelle i gennemsnitlig akkumuleret indkomst for faglærte 35-årige med gymnasial baggrund relativt til uden en gymnasial uddannelse, fordelt på gymnasial retning, 2021

Alle:



Kontor, handel og forretningsservice:



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Skraverede søjler indikerer, at forskellen ikke er signifikant. Faglærte med gymnasial baggrund er sammenlignet med hhv. alle faglærte uden gymnasial baggrund og faglærte uden gymnasial baggrund inden for "Kontor, handel og forretningsservice". Indkomsten er opgjort som personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

06

Data og metode

Data og metode

Analysen er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik. I første del indgår alle unge under 30 år, der i et givent år afslutter en erhvervsuddannelse. Dvs. at de i uddannelsesregisteret har opnået en erhvervsuddannelse som deres højeste fuldførte uddannelse i det år. Personerne bliver herefter opdelt efter, om de tidligere også har taget en gymnasial uddannelse eller ej, her defineret som at have stået med en gymnasial uddannelse som højeste fuldført uddannelse året inden, de har fuldført erhvervsuddannelsen. I denne del af analysen indgår ca. 18.000 unge årligt, som i årene 2017-2021 har færdiggjort en erhvervsuddannelse. Unge, der har færdiggjort en erhvervsuddannelse uden for de fire store fagretninger indgår ikke. Vi har for denne population derefter hængt indkomst og beskæftigelse på, her defineret som personernes erhvervsindkomst i indkomstregisteret og deres primære socioøkonomiske status i RAS.

I anden del af analysen følger vi i stedet unge fra samme årgang, som har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Vi ser på de unge, der er hhv. 25, 30 og 35 år ultimo 2021. For de 35-årige indgår eksempelvis ca. 17.000 unge. Igen bliver de bl.a. opdelt efter, om de tidligere har gennemført en gymnasial uddannelse. Vi har derudover hængt baggrundsvariable som køn, forældres højeste fuldførte uddannelse og deres afgangsprøvekarakterer i dansk og matematik på. Deres samlede indkomst, målt som deres akkumulerede erhvervsindkomst (indkomst før skat fra løn samt nettooverskud fra egen virksomhed) fra de er 15 år, bliver derefter kortlagt.

10

Litteraturliste

Litteraturliste

DEA, 2021. Optag og frafald på eud for personer med gymnasial baggrund.

DEA, 2020. Den krøllede vej til en erhvervsuddannelse.

DEA, 2018. Hvad driver de unges uddannelsesvalg?

Reformkommissionen, 2023. Nye reformveje 3.

08

Bilag

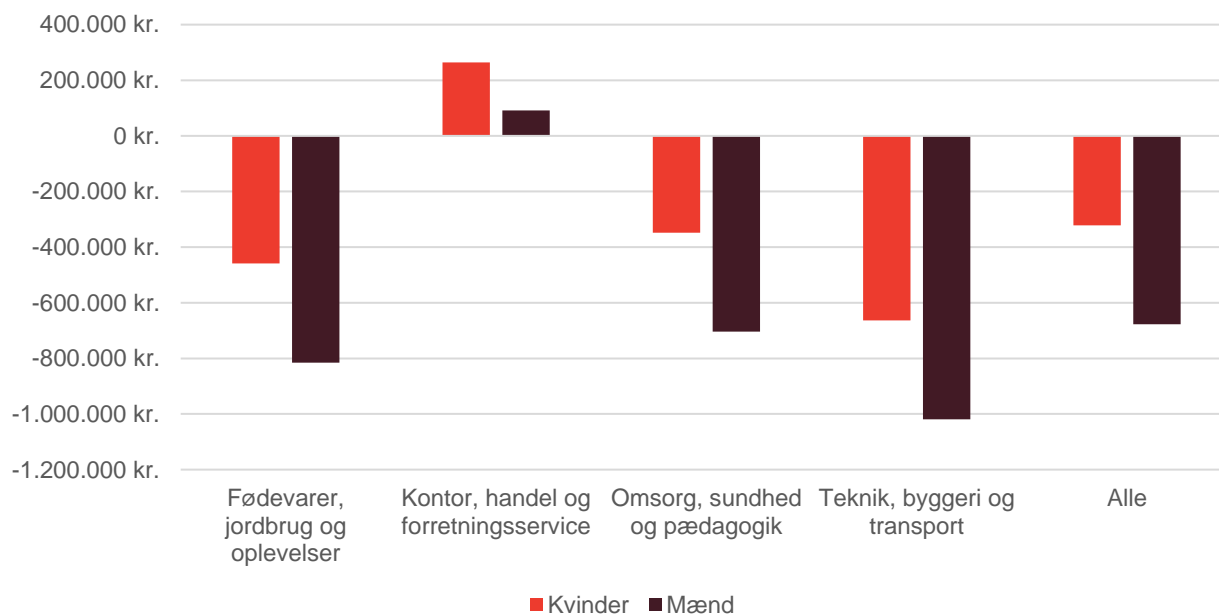
Bilag

Tabel 2 // Antal personer, der opnår en erhvervsuddannelse, fordelt på, om de har en gymnasial uddannelse med sig, 2018-2021

	2018			2019			2020			2021		
	Uden gym.	Med gym.	Andel	Uden gym.	Med gym.	Andel	Uden gym.	Med gym.	Andel	Uden gym.	Med gym.	Andel
Fødevarer, jordbrug og oplevelser	2.191	577	21 %	2.041	578	22 %	1.925	471	20 %	2.010	565	22 %
Kontor, handel og forretningservice	3.050	2.101	41 %	2.778	2.089	43 %	2.466	1.975	44 %	2.637	2.149	45 %
Omsorg, sundhed og pædagogik	2.239	408	15 %	1.740	302	15 %	2.163	377	15 %	2.279	359	14 %
Teknik, byggeri og transport	6.057	1.238	17 %	5.875	1.373	19 %	6.285	1.214	16 %	6.938	1.326	16 %
I alt	13.537	4.324	24 %	12.434	4.342	26 %	12.839	4.037	24 %	13.864	4.399	24 %

Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Figur 11 // Estimerede forskelle i gennemsnitlig akkumuleret indkomst for faglærte 30-årige med gymnasial baggrund relativt til uden en gymnasial uddannelse, fordelt på uddannelsestype, 2021



Kilde: egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Indkomsten er opgjort som personernes erhvervsindkomst, dvs. deres løn før skat samt nettooverskud af egen virksomhed.

Tabel 3 // Estimationsresultater for forventet akkumuleret indkomst som 35-årig

Model 1: Akkumuleret indkomst i kr.	
Med gymnasial uddannelse	-645.827*** (94.379)
Kontor, handel og forretningsservice	-185.761*** (54.789)
Omsorg, sundhed og pædagogik	-96.676* (57.385)
Teknik, byggeri og transport	42.632 (85.560)
Gym. interageret med uddannelsestype	
Kontor, handel og forretningsservice med gym.	1.124.536*** (103.140)
Omsorg, sundhed og pædagogik med gym.	321.511** (127.122)
Teknik, byggeri og transport med gym.	233.288* (119.161)
Mand	1.438.280*** (73.947)
Mand med gym.	-341.843*** (79.802)
Køn interageret med uddannelsestype	
Mand med kontor, handel og forretningsservice	38.525 (93.096)
Mand med omsorg, sundhed og pædagogik	-1.108.407*** (146.932)
Mand med teknik, byggeri og transport	192.765* (103.792)
Gennemsnit fra grundskolen	148.145*** (7.927)
Mor faglært	189.854*** (29.787)
Mor EA/PB/BACH	80.488* (43.615)
Mor Kand./ph.d.	-431.943** (150.037)
Far faglært	121.912*** (29.814)
Far EA/PB/BACH	-170.296*** (50.150)
Far Kand./ph.d.	-398.344*** (102.501)
Konstant	2.589.128*** (60.450)

R ²	0,234
Antal observationer	13.222

Standardfejl i parentes

* p < 0,1, ** p < 0,05, *** p < 0,01

Kilde: egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: EA: erhvervsakademiuddannelse, PB: professionsbacheloruddannelse, BACH: universitetsbachelor,
Kand.: kandidatuddannelse




Tænketanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu